

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Ex propria culpa, parag. 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

23. Secundo, Qui omnino niger est, puta Aethiops, an ex uno hoc capite, arcendus sit ab Ordinibus, duæ sunt sententiæ. Majolus a non esse arcendum, putat; esse arcendum, putat Ugolinus, b si promovendus sit apud gentem candidam, nisi non sit admodum niger.

24. Vera sententia est, c quæ docet, relinquitur Episcopi judicio, qui, omnibus expensis, videat, an indecorum sit, vel, an sit scandalum ejusmodi hominem initiari, juxta Populi, in quo versatur, mores. Constante autem deformitate, seu declarata ea ab Episcopo, solus summus Pontifex, vel Delegatus ab ipso dispensare poterit, ut mox universaliter dicemus.

§. II.

De prædictis corporis vitiis propria culpa contingentibus.

1. Quæ hæc sunt, pertinent ad vitia corporis, abstrahendo à delicto illa patientis. Verum, si propria contingant culpa, aliâ strictior regula ex sacris Canonibus est statuenda, si enim cum nulla tua culpa desit tibi, vel debile adsit aliquod membrum, nec inde ineptus, vel deformis existas pro sacro Ministerio, non eris irregularis, ut jam diximus paragrapho præced. At vero, si tua culpa id accidat, cerè Irregularis eris juxta sequentem regulam. Quoties enim per tuam culpam abscindis partem tui corporis, toties, ipso facto, incurris in Irregularitatem, & quidem non solum, quando per illam abscissionem fieres inhabilis, vel deformis, ut, si tibi ex ira manum abscinderes, verum etiam, quando, nec inhabilis fieres, nec deformis, ut, si tibi abscinderes ex ira pedem, cujus defectum tegere omnino posses.

2. Ratio hujus Regulæ est, quia sacri Canones, in poenam delicti, quo quis audeat in se ipsum crudeliter agere, eum repellunt ab altari, sicuti repellunt eum, qui alteri membrum aliquod mutilat, quamvis talis membri carentia, nec impedire, illum alterum pro altaris ministerio, nec deformem redderet, ut inferius suo loco explicabimus. Ut hæc regula magis, magisque declaratur, quinque sunt subnectendæ Notationes.

Notatio Prima. Qualis Culpa?

3. Quoniam hæc Irregularitas infligitur in

poenam delicti, supponendum est, delictum fuisse mortale; tanta enim poena, quanta est Irregularitas ex delicto, non est, nisi culpæ gravæ adnectenda juxta superius dicta.

Notatio Secunda. Qua Corporis pars.

4. Si partem, seu membrum tui corporis abscindas, imo, si partem notabilem alicujus tui membri, Irregularis eris, non vero, si particulam carnis.

Ratio est, quia prædicta jura a de parte corporis, seu membri loquuntur, non de particula, de qua dici potest, *parum pro nihilo reputatur*. Hæc sunt verba Canonis.

5. *Qui partem cujuslibet digiti sibi ipsi volens abscindit, hunc ad Clerum Canones non admittunt.*

6. Hinc excusant communiter Doctores ab Irregularitate abscindentem, unguem, barbam, capillos; hæc enim, vel partes corporis vix sunt vel admodum parvæ, non tamen excusant, si partem digiti sibi quis abscindat, si testiculos, si virilia, si digitos pedis, quamvis nihil inde à sacri Ministerii aptitudine dematur, quia sunt notabiles membri partes.

7. Atque hinc notes, velim, per diligentem differentiam inter eum, qui abscindit à se corporis, seu membri partem, & inter eum qui eandem abscindit ab alio. Nam, ut prior incidat in Irregularitatem, satis est, si abscindat partem membri, at, ut posterior in eandem incidat, oportet abscindere non quamcunque membri partem, sed membrum fere totum, juxta ea, quæ inferius c. 15. paragr. 16. à n. 4. clarius explicabimus.

Notatio Tertia. Qua culpa, vel defectus Notitia?

8. Si, vel tua culpa sit occulta, & non notoria, vel occultus, vel non cognitus tui membri, seu ejus partis à te tibi abscissæ defectus, adhuc b eris Irregularis, quia id, quod Jura plectunt, est delictum scævitiæ in seipsum, quæ semper adest, sive notoria sit, sive non ita. Et lo Navarr. c. aliique notorietatem omnino requirunt.

9. Illud tamen emolumentum habet hæc culpa, seu abscissio, etiam integri proprii membri, quando est occulta, ut possit Irregularitas inde proveniens dispensari ab Episcopo, quia

a C. Qui partem dist. 55. Nau. Mol. Sayr. apud Castrop. de Cens. d. 6. p. 12. G. Hurt. d. 2. de Irregul. diff. 14. v. 2.

b Castrop. l. 1. c. cum Sayr. Mol. Garz. c. Navarr. Henric. 1. Aulæ. Val. Covar. ap. Castrop. l. c.

a Trident. sess. 24. c. 6. de Ref.

b Castrop. l. 1. n. 6.

c F. Mar. Prates in manuscr. de Irregul. d. 2. p. 3. c. 5. n. 9.

d C. Qui partem C. Si quis 1. 2. C. 3. C. En nuc. dist. 55. e Nau. in summa c. 27. c. 200. f C. Siquis p. C. Hi qui dist. 55. C. Siquis 3. eadem.

tidentinum a ipsi concedit potestatem dispensandi in omnibus Irregularitatibus provenientibus ex delictis occultis, præter Irregularitatem provenientem ex delicto Homicidij voluntarij. Cum ergo mutilatio non sit homicidium, poterunt Episcopi, quando provenit ex delicto occulto, &c.

10. Castropalaus b ad hanc Episcopi potestatem requirit, ut tam culpa sit occulta tum ipse defectus membri, seu eius partis proveniens ab abscissione. Sed immerito requirit, utrumque esse occultum, cum satis sit, culpam occultam esse; Si enim Tridentinum absolute, & universaliter concedit Episcopis potestatem dispensandi in omnibus Irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, præter provenientem ab Homicidio voluntario, quamvis occulto, cur limitanda est potestas, & non satis sit, ipsum dumtaxat occultum esse delictum? Certè satis esse mihi videtur & sic absolute tenet P. c Prates in manuscr. de Irregul.

Notatio quarta. De Eunuchis.

11. Duo mihi de eo certa sunt, Duo sub controversia, Certum est Primo, eum, qui est Eunuchus ob abscissionem, sive Testiculorum sive Virilium à medicis ob morbum factam, vel factam ante usum rationis, vel per alterius injuriam sine consensu ipsius patientis, non esse Irregularem ut clare pronuntiant Sacri Canonnes. d Vulgi igitur ridiculus error est (ait Navar. e) putare, opus esse, ut membrum abscisillum desiccatum, vel redactum in pulverem apud se gestet is, qui ordinari; vel celebrare velit.

12. Certum est Secundo, eum, qui vel abscindit seipsum ex ira, vel ex zelo indiffero servandæ castritatis, esse Irregularem, ut item Sacri Textus manifeste edicunt his verbis. f

Si quis abscidit se ipsum, id est, Si quis amputaverit sibi virilia, non fiat Clericus, quia sui est homicida.

Et paulo post: *Qui rem hanc affectant, audentque semetipsos abscindere, non debent promoveri.*

Et: *Hi, qui se, carnali vitio repugnare nescientes, abscidunt, ad Clerum pervenire, non possunt.*

13. Idem autem esse, si non se quis abscidit, sed ob dictas rationes consenserit, seu

permiserit abscindi, notant Doctores, ob verba prædicti Textus dicentis repelli ab altari eos, qui hanc rem nempe abscissionem, affectant. Lege Gibalinum a de Eunuchismo erudite tractantem.

14. Quid si, nec permisi, nec consensi, sed culpabilem tamen causam dedi abscissioni, ut pro exemplo solet afferri de eo, qui adulterium commisit, vel rixam excitavit injustam, unde à Iudice, vel inimico in pœnam delicti, vel in rixantis odium fuit in virilibus abscissus?

15. Quæro insuper, Quid, si adulter, vel rixans hanc sibi futuram fore abscissionem, præviderit, quamvis non intenderit?

Respondeo, etiam si præviderit, dummodo non intenderit, non erit is Irregularis quia, nullus Textus Irregularem facit eum, quicujusmodi causas, certe remotas amputationi dedit. Ita Castropal. b alijque contra Vgolinum c aliosque. Confirmo, quia illa vox Sacri Textus (qui affectant hanc rem) latinitatem, vel primis labijs degustanti, significat appetere, vel exquirere, At, qui adulterium, rixamque vult, quamvis abscissionem prævideat, illam, nec appetit, nec requirit.

16. Jam vero controversum est Primo, An, qui ob alios fines à prædictis num. 11. se amputari permiserit, qualis est ad conservandam honoram vocem Irregularis fiat?

Respondeo, de hac quæstione ego sic breviter d alibi dixi. Quæret Curiosus, an permittens testiculos sibi abscind. ad vocem conservandam, sit Irregularis?

Respondeo, esse docent e multi, sed non esse, est etiam cum f Castropalao probabile. Rationem idem affert, quia inquit, hic non fecit ex indignatione, aut justo, vel injusto timore perdendæ castitatis, prout requiritur ad Irregularitatem hanc à Sacris Canonibus. Præterea nullus Textus hanc pœnam indicens loquitur de eo, qui sibi testiculos abscindit, sed de eo, qui sibi virilia abscindi fecerit, quod diversum est.

17. Controversum est Secundo, de eo, qui non abscindit, sed mortificat, seu exsiccat testiculos, vel virilia. Verum ex inferius cap. 15. §. 19. à n. 34. dicendis colliges, hunc non fore Irregularem, quia sic, nec membrum sibi, nec ejus partem abscindit, cui uni abscissioni est inducta à Sacris Textibus hæc Irregularitas,

Notatio

a Gibal. de Irreg. c. 3. g. 2. n. 12.

b Castrop. de Cens. d. 6. p. 12. n. 5. citans Tol. Garz. Cominch. Cast. Hurt. Ad. de Gibal. de Irreg. c. 3. p. 2.

c Vgol. Suar. Laym.

Aquila cit. à di. Castrop. quib. addit

Dianam p. 4. tr. 2. ref. 60.

d L. 6. in Dec. c. 2. §. 3. n. 5.

e Saur. Mol. Suar. citati à Diana p. 10. tr. 2. ref. 11.

f Castrop. de Cens. d. 6. p. 12. n. 4.

Notatio Quinta. De attentante sui occisionem, vel mutilationem.

18. Is, qui sibi laqueo, præcipitio, gladio, veneno mortem afferre tentavit, nec tamen attulit, Irregularis non est, quia ex Jure homicida Irregularis est, non vero homicidium tantummodo attentans.

19. Idem dic de attentante se mutilare, non tamen cum effectu mutilationis. Nam, quando Textus supra n. 12. allatus dicit esse, Irregulares, qui affectant se mutilare, loquitur de affectatione, seu consensu cum ipso effectu sequuto, ut ex contextu patet.

20. Quod, si attentatio se ipsum occidendi fuit publica, contrahet attentans infamiam: est enim hoc delictum capitale, & infame, unde ex hoc capite infamiae, de quo infra, contrahit delinquens Irregularitatem. Et sub hac publicitate intelligendus est Cornio allatus à Diana, a dum docet, ejusmodi attentantem esse ex infamia Irregularem.

§. III.

Quis dispensat in prædictis.

1. Solum Papam dispensare posse, in corpore viriatis sæpè per occasionem in Superioribus admonuimus. Nunc vero iterum in suo loco confirmamus, solum, inquam, quia, quæ à lege Superiore sunt definita, non possunt Inferiores immutare.

2. Summum ergo Pontificem dispensare posse v. g. ut omnino Cæcus ordinetur, dubium ne sit. Imo memoriæ proditum est, dispensasse b cum Cæco, ut, adhibito adjutore pretio, celebraret. Fertur etiam, Pontificem dispensasse cum Ruberto Scoto cæco, ut promoveretur ad Archiepiscopatum Armacanum. Nè fidem igitur adhibeas Avilæ, c qui putat summum Pontificem non posse dispensare ad Sacerdotium cum eo, qui caret manibus, quia, inquit, is naturali; & divino jure est inhabilis ad illud. Ne fidem, inquam, adhibeas; Sicut enim cum prorsus cæco, ita cum prorsus mutilo posset dispensare Pontifex ob bonum aliquod publicum, illum promovendo ad Sacerdotium, non quidem, ut actu celebraret, quia ad hoc naturaliter est ineptus, sed ut exciperet Confessiones, ut ex officio Conciones ha-

beret ad Populum, ut actus Jurisdictionis exerceret, &c.

3. Duo denique hic, vel recole, vel advertite, Primum, posse in dubio Episcopum, vel Prælatum Regularem, declarare de qualitate vitii, ut in simili supra diximus. Secundum, quando hæc Irregularitas contingit ex delicto, quo, quis se mutilavit, posse Episcopum dispensare, si delictum sit occultum eo modo, quo insinuavimus paragraph. præced. n. nono.

§. IV.

De Irregularitate ex defectu Sexus Remissivè.

DE hac Irregularitate (quæ etiam est corporis virilis defectus) memini, me dixisse in Tractatu de Ordine cap. sexto paragraph. primo. Ne igitur illa, quæ valdè raro usu veniunt, cum molestia repetamus, illic lege.

CAPUT IX.

De Irregularitate ex defectu libertatis.

§. I.

De Servitute.

1. SERVUS, hoc est Mancipium, sive ex Nativitate, sive ex legitima venditione, sive ex legitima captivitate, quamdiu servitus durat, irregularis est ex SACRO a Textu sic merito definiente; id enim dignitas Ordinum requirit, idque requirit obsequium à Clerico Ecclesiæ debitum; Servi enim cum addicti sunt Domnis, atque adeo sint alterius Juris, servire Ecclesiæ non possunt. Consentiente autem Domino, poterit quidem ordinari servus, sed statim, atque ordinatur, etiam prima Tonsurâ fit liber. b

2. Si vero servus (quamvis cum peccato) initiatur, non consentiente Domino, distinguitur. Si initiatur Minoribus, adhuc remanet servus, nec gaudet ullo privilegio, sive Canonis, sive Fori, sive Gabelarum, ut colligitur ex Cap. ex antiquis d. 54. Si vero Majoribus, subdistinguitur. Nam, si Episco-

a Toto Titulo de Serv. non ordinandis & tota dist. 54. b Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 8 Suar. de Conf. d. 51. sc. 3. n. 5. Castrop de Conf. d. 6. p. 11. n. 2. Azor. p. 22. l. 2. c. 11. Avil. de Conf. p. 7. dist. 3. d. ult. Filline. tr. 19. c. 2. n. 195.

pus